Merja ja Marvi Jalo

JESSE
kaverikoira

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
Helsinki

© Merja ja Marvi Jalo ja WSOY 2012

ISBN 978-951-0-38463-3

Painettu EU:ssa

Loistava ehdotus

Jenna Syvälahti pysähtyi huohottamaan kotiovensa taakse. Hän oli juossut raput ylös yhdessä rakkaan kultaisennoutajansa Jessen kanssa käytyään ulkoiluttamassa koiraa läheisessä Samppalinnanpuistossa.

– Odota nyt, Jessuli, odota, hän rauhoitti innokasta koiraa, joka tunki jo kuonoaan ovenrakoon, ennen kuin ovi oli kunnolla avautunutkaan. – Hanski tulee kohta Ciksun kanssa. Meidän täytyy ehtiä tekemään tänään vielä vaikka mitä, koska huomenna on maanantai ja koulupäivä, eikä me ehditä sitten taas yhtään minnekään.

Hannele Sulander oli Jennan paras ystävä. Hän asui naapurirapussa samassa Kaskenlinnan taloyhtiössä kuin Jennakin ja hoiti vakituisesti televisiotoimittaja Regina Tallbergin maltankoiraa Cici-Charlottaa, josta oli tullut hänelle vuoden mittaan melkein kuin oma.

– No niin, nyt voit mennä sisälle, Jesse, Jenna sanoi koiralle nykäistyään avaimen pois lukosta. – Mutta ensiksi kuivataan käpälät. Sun tassuissa on sohjoa, eikä äiti tykkää, kun lumi sulaa lattioille.

Jesse vikisi ja veti häntä kohti olohuonetta, josta kuului puhetta ja kahvikuppien kilinää. Oliko heillä vieraita? Jenna vilkaisi vaatenaulakkoa ja huomasi, että siellä roikkui pitkä naisten talvitakki, joka ei kuulunut äidille.

Ai niin, varmasti Irmeli Honka, Jenna muisti. Hän oli kuunnellut aamulla vain puolella korvalla, kun äiti kertoi, että joku hänen entinen työkaverinsa tulisi tänään käymään.

– Jesse, paikalla.

Ensin käpälät kuiviksi, vasta sitten talutin irti kaulapannasta. Jesse lähti vauhdilla olohuoneeseen.

Kohta sieltä kuuluikin koiran innokasta tuhahtelua ja vieraan puhetta ja huudahduksia.

Jenna otti takin yltään, potkaisi talvilenkkarit jalastaan ja vilkaisi eteisen peiliin, ennen kuin meni tervehtimään.

– Kylläpäs te tulitte lenkiltä nopeasti, äiti sanoi hänelle sohvalta, jonka edessä olevalle matalalle pöydälle oli katettu pullaa ja pipareita. – Tule Jenna sinäkin ottamaan jotain suuhusi. Jääkaapissa on mehua. Irmeli, saako olla vielä lisää kahvia?

– Joo, päivää vaan, Jenna sanoi ja meni puristamaan nojatuolissa istuvan vaaleatukkaisen naisen kättä. – Jesse, rauhoitu jo.

– Me olemmekin tainneet tavata kerran toisemme. Sisätautiosaston kansliassa, jos oikein muistan, nainen sanoi hymyillen, ja silloin Jennakin muisti, että hän oli nähnyt Irmelin äitinsä työpaikalla Turun yliopistollisessa keskussairaalassa. – Onpas sinulla kiva ja ystävällinen koira. Oikea halinalle.

Sanat sulattivat Jennan sydämen. Jesse oli hänen suurin aarteensa, alkujaan Lehtisen koirakodista sadalla eurolla lunastettu löytökoira, jonka hän oli

hiljattain rekisteröinyt Kennelliittoon. Upouudet rekisteripaperit komeilivat nyt hänen kirjoituspöydällään läpinäkyvässä muovitaskussa.

– Jesse on välillä vähän liiankin ystävällinen, Jenna nauroi ja pörrötti kädellään koiran niskavilloja. – Etkö olekin, Jessuli?

– Hae Jenna mehua jääkaapista, äiti neuvoi kahvipannu kädessä. – Kaadanko minä sinulle lisää kahvia, Irmeli?

– No, jos kupillisen.

Jenna pesi ja täytti Jessen vesikupin keittiössä ja meni sitten ottamaan jääkaapista lasillisen mansikkamehua. Hänen pikkuveljensä Ville taisi olla päiväunilla, sillä mistään ei kuulunut pojan ääntelyä.

– Viihdytkö hyvin uudessa työpaikassasi? Sinulla kävi todella hyvä tuuri, kun pääsit vanhainkodin johtajaksi, äiti kuului sanovan Irmelille, kun Jenna palasi takaisin olohuoneeseen mehulasi kädessä. – Tietysti ansaitsetkin nyt reilusti enemmän Ilonpisaran johtajana kuin alipalkattuna sairaanhoitajana TYKS:issä.

– Kyllä minä Ilonpisarassa viihdyn, ei siinä mitään, Irmeli sanoi, mutta muuttui samalla jotenkin vakavan

oloiseksi. – Ilonpisara on aivan ensiluokkainen hoivakoti, mutta… No, rehellisesti sanottuna minulle on kyllä ollut järkytys nähdä, miten apaattisia vanhukset ovat. Lääkkeitä käytetään aivan liikaa. Olen miettinyt pääni puhki, miten voisimme piristää heitä. Tiedätkö, Tarja, meillä on eräskin miespotilas, joka vain makaa sängyssään päivät pitkät. Ei ole kuulemma puhunut eikä pukahtanut sanaakaan kolmeen vuoteen.

– Se on varmasti raskasta myös omaisille.

– Minusta kaikkein raskainta on juuri potilaiden apaattisuus, Irmeli tunnusti. – Mikäli en saa jotain muutosta aikaan tässä vanhusten asiassa, voi olla, etten jaksa Ilonpisaran johtotehtävissä montakaan vuotta.

Samassa alaoven summeri pärähti. Jenna työnsi loput piparista suuhunsa ja kiirehti eteiseen. Varmaankin Hanski. Jesse lönkytti edellä ja alkoi heiluttaa häntäänsä suljetun oven edessä.

– Terve, Hannele puuskahti ensi sanoikseen työntyessään ovesta sisälle yhdessä Cici-Charlottan kanssa. – Me tultiin mummolasta jo vartti sitten. Mä kävin

heti pyytämässä Ciksua ulos. Hei, täällä haisee tuore pulla!

– Sun nenä toimii paremmin kuin vihikoiralla, Jenna nauroi ja kumartui rapsuttamaan jaloissaan häärivää Ciciä. – Hei Ciksu, ollaanpas sitä tyylikkäitä tänään.

Maltankoiran otsatukka oli koottu päälaelle helmikoristeisella raksilla, jotta päälakikarvoihin vahingossa saksittu kalju kohta peittyisi.

Innosta tuhiseva Cici nuolaisi Jennan sormia ja odotti sitten hetkisen, kunnes Hannele sai siltä töppöset ja sukat pois jalasta ja uudet strassikoristeiset pehmovaljaat yltä. Sen jälkeen molemmat koirat ravasivat tassut rapisten olohuoneen puolelle.

– Meillä on vieraita, Jenna kuiskasi, kun Hannele alkoi kuoriutua ulos päällysvaatteistaan. – Yks Irmeli vaan. Äidin entinen työkaveri.

Hannele meni esittäytymään. Hän otti ilomielin vastaan Jennan paikalle kiikuttaman mehulasin ja lastasi kakkulautasen täyteen pipareita ja tuoretta pullaa. Sitten hän suunnitteli leikkaavansa sohvapöydän kulmalla odottavasta kinuskikakusta ison viipa-

leen, siitä kohdasta, jossa komeili kermavaahdosta ja marsipaanista taiteiltu ruusuke.

– Me täällä juuri keskustelemme vanhustenhoidosta, äiti selitti Hannelelle ja tarjosi myös konvehtirasiaa, sillä hän tiesi, miten perso Hannele oli kaikelle makealle. – Ystäväni Irmeli on hoivakoti Ilonpisaran uusi johtaja, ja koetamme tässä juuri keksiä, miten voisimme piristää vanhuksia.

Hannele otti suustaan sinne jo puolittain ahtamansa pullan.

– Koirien avulla tietysti, hän sanoi ihmeissään, sillä eihän näin päivänselvää asiaa tarvinnut edes miettiä. – Niitähän on nykyisin sellaisia kaverikoiria, jotka käyvät vanhainkodeissa piristämässä vanhuksia. Mä juuri yhtenä päivänä katselin netistä erilaisia koirasivustoja. Hei Jenna, eikö me voitais käydä Jessen ja Ciksun kanssa Ilonpisarassa? Vuorenvarmasti jokaikinen vanhus vetreytyy heti teräskuntoon, kun saa paijata ja halata näin ihania koiria.

– Siinä voisi olla ideaa, Irmeli kiinnostui ja silitti Ciciä, joka oli hypännyt hänen syliinsä. – Nämä teidän koiranne vaikuttavat oikein säyseiltä ja rakastet-

tavilta. Varmasti monet vanhukset tutustuisivat mielellään tällaisiin kiltteihin koiriin.

– Niin mutta kaverikoirat on koulutettuja, Jenna empi. – Meidän pitäisi ensiksi mennä Jessen ja Cicin kanssa kaverikoirakursseille. Eihän meidän koiria ole koulutettu sellaiseen toimintaan.

– Onko koulutus aivan välttämätöntä? Nämä koirathan ovat kaikesta päätellen leppoisia veijareita, Irmeli kysyi. – Minun täytyy ottaa heti selvää, onko Ilonpisarassa allergikkoja tai koirapelkoisia vanhuksia.

– Riitta osaisi varmasti opastaa teitä tyttöjä tässä asiassa, äiti sanoi Jennalle. – Mitä jos poikkeaisimme siskoni luona Naantalissa joku päivä tällä viikolla? Iltapäivällä, kun olette päässeet koulusta?

– Joo, mennään vain, Hannele riemastui. – Riitan belgianpaimenkoirat on ihania. Puhumattakaan uudesta setterinpennusta, Iirosta!

Riitta oli Jennan täti, joka asui Naantalissa kaupungin laidalla sijaitsevassa omakotitalossa. Hän kasvatti belgianpaimenkoiria ja toimi myös tarmokkaasti paikallisessa eläinsuojeluyhdistyksessä. Hänellä oli usein kotonaan huostaan otettuja koiria.

– Ihan timanttia, mennään ensi tilassa. Siis huomenna, Hannele päätti muiden puolesta. – Jos on aivan pakko, niin hankkiudutaan sitten koirien kanssa kursseille, ennen kuin mennään Ilonpisaraan vanhuksia virkistämään. Saattepa nähdä, kaikki papat ja mammat pomppaavat heti ylös pehkuistaan kuin vieteriukot, kun ne näkee näin söpöjä koiria.

Vain yksi pieni ongelma

Jennan äiti ei päässyt lähtemään Naantaliin torstaina, sillä eräs sisätautiosaston hoitajista sairastui, eikä tilalle saatu sijaista. Äiti antoi kuitenkin Jennalle ja Hannelelle bussirahaa, ja niin tytöt matkasivat koulun jälkeen omin nokkinensa Naantaliin. Jesse sai jäädä kotiin alakerran rouvan Paavali-kissan kaveriksi.

– Missä Iiro on? Hannele kysyi ensimmäiseksi, kun tytöt työntyivät perätysten sisälle Riitan keittiön ovesta Naantalissa.

Iiro, oikealta nimeltään Emmedahls Red Iroquoise,

oli ainoa Riitta-tädin koirista, joka sai oleskella sisällä talossa.

– Tuolla Iiro nukkuu olohuoneessa, Riitta hymyili.

Ensiksi tytöt halivat ja taputtelivat kaikki Riitta-tädin koirat sisällä ja ulkona, sitten tyhjennettiin keittiön pöydälle katetut jäätelökulhot, joihin oli pykätty hienot annokset hilloineen, säilykehedelmineen ja kermavaahtoineen. Vasta sen jälkeen Hannele pääsi itse asiaan, selvittämään Riitalle heidän ongelmaansa.

– Siis onko Turussa mitään kaverikoiratoimintaa, sellaisia kursseja, joille me voitais osallistua Jennan kanssa? hän kysyi. – Irmeli sanoi, että me saadaan tulla koirien kanssa Ilonpisaraan ilman kurssiakin, mutta tietysti olisi hienompaa, jos meillä olisi ihan oikeat koiranohjaajien rintanapit ja koirilla semmoiset oranssit huivit.

– Kyllä Suomen Kennelliitto kouluttaa jatkuvasti uusia kaverikoiria eri puolilla Suomea, Turussakin, Riitta nyökkäsi kuunneltuaan tarkkaavaisesti koko vuodatuksen. – Tässä on nyt vain yksi pieni ongelma. Te olette aivan liian nuoria osallistumaan

liiton kursseille. Kaverikoiran ohjaajan pitää olla yli kuusitoistavuotias.

Tyttöjen kasvot venähtivät. Romahtaisiko koko suunnitelma alaikäisyyteen?

– Kuusitoista! Niin mutta voihan nuoremmatkin olla ihan päteviä koira-asioissa, Hannele hermostui. – Eikö kaverikoirien tarkoituksena ole piristää ja ilahduttaa vanhuksia? Mun mielestä Jesse ja Ciksu on kuin luotuja siihen hommaan. Ne on tottuneet kaikenlaisiin erikoisiin tilanteisiin. Ciksukin käy kerran kuussa Hesassa nauhoituksissa, kun sen omistaja Rekku Tallberg kokkaa Tähtikokki-paistoksiaan telkkarissa. Sellaista säpinää ei taatusti ole yhdessäkään vanhainkodissa. Mä luulen, että Ilonpisarassa on hiljaista kuin hautausmaalla. Sitä paitsi Jessellä on lehmän hermot. Se on aina ollut sataprosenttisen luotettava. Eikö niin, Jenna?

Riittaa hymyilytti.

– No, se on kyllä totta, Jesse on harvinaisen rauhallinen, hän myönsi. – Kaverikoiralla pitääkin olla hyvä hermorakenne ja sosiaalinen luonne. Mutta pystyttekö te tytöt hallitsemaan koiranne kaikissa tilanteissa?

Monet koirat pelkäävät esimerkiksi pyörätuoleja. Vierailukäyntejä ei myöskään saa järjestää liian tiheään, ettei koiralle tule stressiä. Eikä vierailulle koskaan lähdetä yksin. Aina mennään kahden, kolmen koirakon ryhmissä.

– Mitä mieltä olet, voitaisko me mennä käymään Ilonpisarassa ilman kurssia, kun Irmeli kerran itse ehdotti sitä meille? Jenna kysyi. – Voitaishan me käydä siellä yhden kerran ja katsoa, miten se sujuu.

Täti katseli häntä pitkään empivän oloisena.

– No, hän sanoi lopulta. – Tämän Irmelin pitää sitten itse ottaa vastuu tilanteesta, jos te menette sinne. Lasten harteille ei voi vastuuta sysätä. Rouva Tallbergin koiraa minä en tunne henkilökohtaisesti, vaikka olenkin sen televisiossa nähnyt, mutta luulisin, ettei ainakaan Jessen kanssa tule ongelmia. Minusta tässä asiassa on kuitenkin ensiarvoisen tärkeää nimenomaan se, haluavatko nämä vanhukset itse tutustua koiriin. Jotkut pelkäävät ja arastelevat, eikä koiria karttavan henkilön pidä joutua tilanteeseen vasten tahtoaan.

– Irmeli lupasi ottaa selvää, ettei porukassa vain ole allergisia tai koirakammoisia, Hannele kertoi.

– Olen kyllä kuullut, että joidenkin potilaiden kohdalla on voitu vähentää lääkitystä kaverikoirien ansiosta. Eläin herättää helposti lämpimiä muistoja omista menneisyyden lemmikeistä, ja hyvän mielen lisäksi koiran läsnäolo vähentää myös stressiä ja alentaa verenpainetta. Teidän tulee kuitenkin pitää koirat kiinni vierailun aikana, ja ilman muuta myös puhtaudesta on huolehdittava. Jos ulkona on kuraista, koirien tassut puhdistetaan ennen sisälle menoa, eikä karvanlähtöaikana mennä vierailulle. Paikkojen pitää olla yhtä siistit lähtiessänne kuin sisälle tullessanne. Juttelette vanhusten kanssa heidän entisistä koiristaan, samalla kun he silittelevät tai halaavat koirianne. Kaikki halukkaat saavat vuorollaan rapsuttaa, ja arastelevat katselevat kauempaa. Hyvässä lykyssä voitte auttaa jotakuta koirapelkoista pääsemään eroon pelostaan. Niin, ja sopiva vierailuaika on neljäkymmentäviisi minuuttia. Kun koira rupeaa väistelemään halauksia tai alkaa haukkua, siitä te tiedätte, että nyt on aika lähteä kotiin.

Tytöt vilkaisivat innoissaan toisiaan. Tämä kuulosti lupaavalta. Aivan kuin Riitta-täti olisi antanut

heille luvan lähteä Ilonpisaraan, vähän vastentahtoisesti, mutta kuitenkin. Kurssille olisi tietysti ollut hauska mennä, mutta ei se välttämätöntä ollut, ei ainakaan Hannelen mielestä.

Riitta kävi kaatamassa tyttöjen laseihin lisää limsaa. Sitten hän istuutui uudelleen pöydän taakse ja katsoi Hannelea miettiväisesti.

– Vielä yksi asia, hän sanoi. – Sinähän et ole Cicin omistaja. Kaverikoirien ohjaajiksi kelpuutetaan vain sellaisia henkilöitä, jotka itse omistavat koiransa. Vierailulle ei voi mennä naapurin koiran kanssa.

– Niin mutta eihän Ciksu ole mikään naapurin koira! Hannele kauhistui. – Se on asunut mun kotonakin pitkiä aikoja. Ihan totta! Niinku silloin, kun Rekku lähti häämatkalle Japaniin, niin, ja jouluna Ciksu asui mun luona viikon, koska Rekun anoppi inhoaa koiria. Ciksu on prikulleen kuin mun oma koira, ihan taatusti on! Se totteleekin mua paremmin kuin Rekkua. Mä olen sen varaemäntä!

– Niinkö? No, ehkä se sitten sujuu, Riitta kätki hymynsä. – Muistakaa nyt kuitenkin painottaa tälle Irmelille, että hän kantaa vastuun teidän vierailuis-

tanne. Ja jos tuntuu siltä, etteivät tilanteet vanhainkodilla luonnistu hyvin, jättäkää lisävierailut tekemättä.

– Mä olen vuorenvarma, että kaikki menee nappiin, Hannele vakuutti.

Ulkona oli jo pilkkopimeää, kun tytöt viimein lähtivät kotimatkalle. Riitta saattoi heidät lumituiskussa linja-autopysäkille, ja Jenna sai taluttaa Iiroa.

– Sano Jenna äidillesi terveisiä, Riitta huikkasi linja-auton ovesta, kun tytöt kipusivat sisälle. – Tulen ensi viikolla kaupunkiin ja poikkean samalla teilläkin.

Koko linja-automatka Turkuun sujui suunnitelmia tehdessä. Nyt tyttöjen olisi ensimmäiseksi saatava yhteys Irmeliin.

– Katsotaan netistä Ilonpisaran kotisivuja, Hannele ehdotti. – Meidän pitää lähteä vierailulle mahdollisimman pian. Laitetaan sun äiti soittamaan Irmelille. Mä tiedän, että Ciksu virkistää jalkeille koomapotilaatkin.

Jenna nauroi.

– Kuten Rekun aviosiipan, muistatko, silloin pallolaajennusleikkauksen jälkeen? hän kikatti. – Mä en ikinä unohda, kun Ciksu puri lääkäriä sormeen!

Sitten hän vakavoitui.

– Mutta oletko ihan varma, Hanski, ettei Ciksu tee jotain samanlaista vanhainkodissa? Ei se sua aina niin tarkkaavaisesti kuuntele, jos rehellisiä ollaan.

Hannele huiskautti huolettomasti punaista lapastaan.

– Ciksusta on tullut paljon kiltimpi viime aikoina, hän sanoi. – Mä olen varma, että meidän kaverikoiratoiminnasta tulee jymymenestys.

Puistossa

Seuraavana päivänä tytöt odottivat malttamattomasti Jennan äitiä kotiin töistä. Koska siihen oli vielä pari tuntia aikaa koulusta päästyä, he ottivat koirat ja lähtivät ulkoiluttamaan niitä Urheilupuistoon.

Ciciä ja Jesseä oli hauska seurata. Ne innostuivat aina riehumaan, kun pääsivät nuuskimaan hajuja lumikinoksista. Kultaisennoutajan puuhkahäntä heilahti kutsuvasti Cicille, joka tipsutti kohti lähimpien puiden juuria.

– Musta on tosi tylsää, ettei me saada osallistua kaverikoirakurssille, Jenna sanoi, kun he kävelivät